

Markku Eestilä kok ym.

Lakialoite laiksi sähkömarkkinalain 119 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteen tarkoituksena on pidentää siirtymäaikaa, joka sähköverkon haltijoille on myönnetty sähkömarkkinalaissa vaaditun toimitusvarmuuden saavuttamiseksi. Aloitteella on tarkoitus pidentää nykyisessä laissa vuonna 2036 päättyvää siirtymäaikaa vuoteen 2045.

PERUSTELUT

Eduskunta on hyväksynyt sähkömarkkinalain vuonna 2013. Lain tarkoitus on parantaa sähkön toimitusvarmuutta. Valitettavasti se on johtanut merkittäviin siirtohintojen korotuksiin sekä niiden sähköverkkoyhtiöiden velkaantumiseen, joita investointivelvoite käytännössä/todellisuudessa koskee.

Kun Energiavirasto muutti vuoden 2016 alussa suurimman sallitun tuoton määritelmää, ovat verkkoyhtiöt systemaattisesti ilmoittaneet hinnankorotuksista. Suurimman sallitun tuoton merkittävä nostaminen (lähes tuplaaminen) antaa kaikille verkkoyhtiöille mahdollisuuden nostaa siirtohintoja todellisesta investointitarpeesta huolimatta. Tässä taloustilanteessa hyvää tarkoittava sähkömarkkinalaki on kääntynyt itseään vastaan, varsinkin Energiaviraston yllättävästä linjauksesta johtuen.

Eduskunta on asettanut jakeluverkon haltijoille sähkömarkkinalain 51 §:ssä säädetyt velvoitteet jakeluverkon laatuvaatimuksista. Lain 119 §:llä on säädetty siirtymäajasta, jonka kuluessa lain 51 §:n mukaiset jakeluverkkoa koskevat velvoitteet jakeluverkon haltijan tulee täyttää.

Voimassaolevan lain siirtymäaikasäädös velvoittaa jakeluverkon haltijoita lyhyessä ajassa tekemään merkittäviä investointeja jakeluverkkoonsa, jotta ne täyttäisivät lain 51 §:n mukaiset velvoitteet. Siirtymäsäädöksessä on säädetty Energiavirastolle oikeus myöntää jatkoaika investointien tekemiseen.

Eduskunnan säätämä siirtymäaika on osoittautunut liian lyhyeksi. Nopealla aikataululla tehtävät investoinnit jakeluverkon laatuvaatimuksien toteuttamiseksi ovat johtaneet verkonhaltijoiden tekemiin korkeisiin siirtohintojen korotuksiin. Investointipaineen pienentämiseksi siirtymäaikoja tulisi edelleen väljentää.

Lakialoite LA 78/2020 vp

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sähkömarkkinalain 119 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 119 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 590/2017, seuraavasti:

119 §

Jakeluverkon toimintavarmuutta koskeva siirtymäsäännös

Jakeluverkon haltijan on täytettävä 51 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädetyt vaatimukset vastuualueellaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028. Vaatimusten on täyttyttävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2019 vähintään 50 prosentilla jakeluverkon kaikista käyttäjistä vapaa-ajan asunnot pois lukien ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023 vähintään 75 prosentilla jakeluverkon kaikista käyttäjistä vapaa-ajan asunnot pois lukien.

Energiamarkkinavirasto voi jakeluverkonhaltijan hakemuksesta jatkaa vähintään 75 prosenttia jakeluverkon käyttäjistä koskevaa täytäntöönpanoaikaa painavista syistä enintään 31 päivään joulukuuta 2025 ja erittäin painavista syistä enintään 31 päivään joulukuuta 2028 sekä kaikkia jakeluverkon käyttäjiä koskevaa täytäntöönpanoaikaa painavista syistä enintään 31 päivään joulukuuta 2032 ja erittäin painavista syistä enintään 31 päivään joulukuuta 2045.

Täytäntöönpanoajan jatkamisen edellytyksenä on, että jakeluverkonhaltija on osoittanut, että 51 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädettyjen vaatimusten täyttäminen edellyttää jakeluverkonhaltijalta lain voimaantuloajan tilanteen mukaan määritettynä jakeluverkonhaltijoiden keskiarvoa merkittävästi suuremman osuuden keski- ja pienjännitejohdoista muuttamista ilmajohdoista maakaapeleiksi ja että jakeluverkonhaltija joutuu vaatimusten täyttämiseksi uusimaan ennenaikaisesti merkittävän määrän jakeluverkkoa. Hakemus täytäntöönpanoajan jatkamisesta on tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 6.11.2020

Markku Eestilä kok
Jari Myllykoski vas